

Financieel kader D66-programma - 5 februari 1994

Deze uitgangspunten zijn bedoeld ter oriëntatie en voorts ter instructie van het Centraal Planbureau. Het tot nu toe gevoerde overleg met het CPB heeft, vooral door verdere verslechtering van de economische situatie, geleid tot aanpassing van het financieel kader. De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op het geactualiseerde behoedzame scenario 1995-1998, van 21 december 1994. Hierin zijn de consequenties van de korte-termijnprognoses uit de MEV 1994 verwerkt. Het CPB gebruikt dit scenario bij de analyse van de verkiezingsprogramma's van politieke partijen.

Voorts zal het programma door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne worden getoetst op de milieu-effecten. De uitkomsten van de berekeningen van het CPB en de resultaten van de toetsing door het RIVM worden medio februari gepubliceerd.

1. Economische groei

D66 sluit zich aan bij het geactualiseerde behoedzame scenario, wat betekent dat voor 1994-1998 wordt uitgegaan van een gemiddelde groei van 1,75% per jaar. Gezien de bestaande vooruitzichten voor 1994 kan een dergelijke gemiddelde groei bepaald nog als ambitieus worden gezien. Mocht evenwel, in het bijzonder in latere jaren, de groei meevallen, dan moet daarvan allereerst gebruik worden gemaakt om de positieve spiraal tussen lasten en werk (extra) te versterken, alsmede om het financieringstekort te verlagen. Pas in tweede instantie ontstaat ruimte voor nieuwe overheidsuitgaven, met een accent op investeringsuitgaven.

2. Financieringstekort

D66 streeft naar een gestage vermindering van het tekort tot 2,5% BBP in 1998 (1,2 procentpunt vermindering in 4 jaar). De oorspronkelijke doelstelling (2,25%) is daarmee licht aangepast. Er blijft echter in de komende kabinetsperiode zicht bestaan op de omslag naar een trendmatig begrotingsbeleid, en op daling van de schuldquote.

3. Lastendruk

De meerjarenvooruitzichten voor 1994-1998 leiden, bij ongewijzigd beleid, reeds tot een geringe vermindering van de collectieve lastendruk. De dreigende stijging van sociale zekerheidspremies als gevolg van de oplopende werkloosheid en de stagnerende groei dreigt deze vermindering echter ongedaan te maken. D66 acht het noodzakelijk dat in de komende jaren de collectieve lastendruk stapsgewijs wordt verlaagd, zodat een verlaging met ten minste twee procentpunten wordt gerealiseerd. In 1998 komt de cld dan uit op 49,8% NNI. Hierover moeten tijdens de kabinetsformatie harde afspraken worden ge-

maakt. Bij de verlaging ligt de nadruk op het verlagen van de lastendruk op arbeid, in het bijzonder in de eerste schijf. D66 verschuift daarnaast één procent lastendruk van de grondslag arbeid naar de grondslag milieu. In totaal verlaagt D66 de lasten op arbeid met 10 à 11 miljard. De netto-lastenverlaging komt per belasting/premiebetaler uit op ca. 450 gulden per jaar.

verschuivingen

- regulerende energieheffing kleinverbruikers; electriciteitsprijs naar Europees gemiddelde 4.300
- benzine- en dieselaccijns verhoogd met inflatie 700
- afschaffing algemeen reiskostenforfait (handhaving verhoogd forfait voor openbaar vervoer) 270
- autokostenforfait naar 28% 550
- beperken fiscale aftrek lease-auto 100

De lastenverlichting en -verschuiving als hierboven genoemd wordt aangewend in een evenwichtige mix van de volgende lastenbeperkende maatregelen: eerste schijf LB/IB; werkgeverslasten/premies; arbeidskostenforfait; verlenging belastingschijven; verlagen toptarief; afschaffen overdrachtsbelasting; gefaseerde vermindering vermogensbelasting.

Tenslotte zoekt D66 naar mogelijkheden om aftrekposten te schrappen of te beperken en de grondslag te verbreden (balansverkorting).

4. Koopkracht en uitkeringen

De feitelijke koopkrachtontwikkeling van de minimuminkomens moet jaarlijks worden gezien tegen de achtergrond van de gerealiseerde loonontwikkeling, de economische situatie, de werkgelegenheid (met als belangrijk criterium: de verhouding tussen het aantal actieven en inactieven) en de netto-ontwikkeling (bepaald door inflatie, gedeeltelijke koppeling en lastenontwikkeling). Daarbij kan de gecombineerde doelstelling van bevordering van werkgelegenheid en bescherming van de koopkracht van de minima tegelijkertijd, in de voorziene omstandigheden, het best worden gediend door een combinatie van een gedeeltelijke koppeling, gerichte belastingmaatregelen en overig flankerend beleid, die een eventuele verlaging van de koopkracht van de minima zoveel mogelijk ongedaan kunnen maken.

D66 acht het onontkoombaar dat de bruto-ontwikkeling van de sociale uitkeringen de komende jaren achterblijft bij de gemiddelde loonontwikkeling. Zelfs in de afgelopen regeerperiode, onder gunstiger omstandigheden, was dit het geval. Niettemin gaan wij ervan uit dat de verwachte loonontwikkeling voor ongeveer de helft kan wor-

den gevolgd. De AOW zal daarbij extra worden ontzien (gedifferentieerde koppeling). Daarnaast zal de premievrijstelling-AOW voor 65-plussers met een aanvullend pensioen geleidelijk worden beëindigd. Hierdoor kan de AOW-premie omlaag en wordt de werkgelegenheid belangrijk bevorderd. Bovendien wordt zo het draagvlak voor de toekomstige AOW-uitkeringen extra vergroot.

5. Overzicht ombuigingen (in miljoenen gulden)

a. <u>efficiency</u>	
-afslanking rijksdienst	550
b. <u>materiële uitgaven Rijksbegroting</u>	
- aankoopbeleid overheidsinstellingen	250
- minder externe advisering	500
- minder aanleg wegen	300
c. <u>onderwijs</u>	
- verkorting gemiddelde studieduur Hoger Onderwijs	500
d. <u>arbeidsvoorwaarden collectieve sector</u>	
- lagere contractloonsstijging	800
- wachtgeld conform marktsector	300
e. <u>lagere overheid</u>	
- korting op het Gemeente- en Provinciefonds (200 miljoen minder dan op grond van evenredigheid is toegestaan in de afgesloten bestuursakkoorden)	300
f. <u>volkshuisvesting</u>	
- algemene stimuleringsubsidies nieuwbouw huur- en koopwoningen	200
- doorstromingsheffing (bevorderen doorstroom uit goedkope huurwoningen; daardoor meer mensen met lagere inkomens in goedkopere woningen, waardoor minder huursubsidie)	300
g. <u>overige subsidies</u>	
- onder meer bij Landbouw en via het CBA-budget	600
h. <u>niet-belastingmiddelen Rijk</u>	
- aanscherping profijtbeginself	300
i. <u>Sociale zekerheid</u>	
- beleidsmatige toepassing koppeling	3.000
- privatisering Ziektewet	600
- WAO/AAW/IOAW/IOAZ (aansluitend bij de voorstellen van de enquetecommissie)	1.000
- WW (beperking toetreding en beroep)	250
- kinderbijslag	800
- afschaffen progressie na tweede kind	
- bevrozing hoogte kinderbijslag	
- gefaseerd afschaffen AWW/ANW	1.000
- regresrecht in sociale zekerheid en zorg	400

j. <u>Zorg</u>	1.000
Hier gaat het om de inzet van effectieve instrumenten tot kostenbeheersing. De opgenomen besparingen worden vooral gerealiseerd door de introductie van verplichte, inkomensafhankelijke eigen risico's.	

Totaal ombuigingen	12.950
--------------------	--------

6. Beleidsintensiveringen

a. Ontwikkelingssamenwerking	300
b. Midden- en Oost-Europa	300
c. Veiligheid (intern)	700
d. Zorg	1.000
e. Onderwijs	500
f. Duurzame investeringen	400
g. Diverse intensiveringen	200
h. Gemeentelijke beleidsruimte minima	200
Totaal intensiveringen	3.600

Toelichting intensiveringen

ad a: Dit brengt de "echte" OS-hulp op een niveau van 0,9 procent BBP in 1998 met perspectief op het te bereiken niveau van 1 procent BBP (inclusief UNCED)

ad b: Overeenkomstig congresuitspraak verdubbeling van het budget.

ad c: Betreft veiligheid in de samenleving; bestrijding criminaliteit, meer politie (10.000 agenten).

ad. d: Voor de sector zorg is het voorstel dat het geld dat door bezuinigingen in deze sector wordt vrijgemaakt opnieuw in deze sector wordt aangewend om problemen op te lossen en prioriteiten tot uitdrukking te brengen (i.h.b. zorg voor ouderen en langdurig zieken, thuiszorg).

ad. e: Binnen het onderwijs wordt geld vrijgemaakt voor gerichte kwaliteitsverbetering.

ad. f: De nadruk ligt in duurzame infrastructuur zoals energiebeleid, duurzaam bouwen, bodemkwaliteit, waterkwaliteit (verdroging). Onder meer 200 miljoen extra wordt voorzien voor uitvoering structuurschema Groene Ruimte (natuurontwikkeling).

ad. g: Dit betreft o.a. monumenten, kunstebudget, patiëntenorganisaties, wetenschappelijk onderzoek en sport.

ad. h: Dit betreft het voorstel de gemeenten de mogelijkheid te geven om tegemoet te komen in situaties waarin het minimum te nijpend is geworden.

De programma-commissie.